

نام و نام خانوادگی :

پایه تحصیلی :

نام دبیر :

تاریخ برگزاری ۱۴۰۵/۰۲/۱۴

عنوان آزمون : هندسه ۳- تشریحی- فصل ۳-۱ از ۲

۱ برای هر دو بردار غیرصفر \vec{a} و \vec{b} ثابت کنید: $|\vec{a} \cdot \vec{b}| \leq |\vec{a}| |\vec{b}|$ (منظور از $|\vec{a} \cdot \vec{b}|$ قدرمطلق مقدار $\vec{a} \cdot \vec{b}$ می‌باشد).

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-شهریورماه ۱۴۰۳

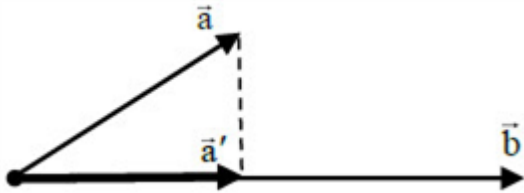
۲ اگر مساحت متوازی‌الاضلاعی که توسط بردارهای \vec{a} و \vec{b} ساخته می‌شود $6\sqrt{3}$ باشد و $\vec{a} = 4$ ، $\vec{b} = 3$ ، حاصل $\vec{a} \cdot (\vec{a} - \vec{b})$ را به دست آورید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۳

۳ اگر $\vec{a} = -\vec{i} - \sqrt{3}\vec{k}$ و $\vec{b} = (\sqrt{3}, 2, 1)$ باشد. تصویر قائم بردار \vec{b} بر \vec{a} و اندازه بردار تصویر را به دست آورید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۳

۴ نشان دهید: تصویر قائم بردار \vec{a} روی بردار \vec{b} برابر $\frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b}$ است.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۲

۵ بردارهای $\vec{a} = \vec{i} + \vec{j}$ ، $\vec{b} = (0, 1, 1)$ و $\vec{c} = \vec{i} + \vec{k}$ بر سه یال یک متوازی‌السطوح منطبق هستند. اگر قاعده این متوازی‌السطوح توسط بردارهای \vec{b} و \vec{c} تولید شود، اندازه ارتفاع وارد بر این وجه را محاسبه کنید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۲

۶ شکل کلی (نمودار) مربوط به روابط $-2 < y \leq -1$ ، $y < -x^2 + 1$ را در فضای دو بعدی رسم کنید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-دی ماه ۱۴۰۱

۷ ثابت کنید اگر دو بردار \vec{a} و \vec{b} در یک راستا باشند، آنگاه تصویر قائم \vec{a} بر امتداد \vec{b} ، برابر خود \vec{a} می‌شود.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-دی ماه ۱۴۰۱

۸ اگر زاویه بین دو بردار $\vec{a} = (2, -1, n)$ و $\vec{b} = (1, 0, -1)$ برابر با 135° درجه باشد، مقدار n را بیابید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-دی ماه ۱۴۰۱

۹ شکل کلی (نمودار) مربوط به رابطه $x^2 \leq y \leq 2$ را رسم کنید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۱

۱۰ بردارهای $\vec{a} = (-2, 0, 2)$ و $\vec{b} = 2\vec{j} + 2\vec{k}$ را در نظر بگیرید.
الف) زاویه بین دو بردار \vec{a} و \vec{b} را به دست آورید.
ب) تصویر قائم بردار $\vec{a} + \vec{b}$ را بر امتداد بردار \vec{b} به دست آورید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۹۹

۱۱ اگر طول بردارهای \vec{a} و \vec{b} به ترتیب ۴ و ۶ و $\vec{a} \cdot \vec{b} = 12$ باشد، مساحت مثلث بنا شده توسط دو بردار \vec{a} و \vec{b} را به دست آورید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۹۸

۱۲ حاصل هر کدام از عبارات گروه A را از گروه B انتخاب کنید. (دو مورد از گروه B اضافی است)

گروه B					گروه A	
\vec{i}	\vec{k}	\vec{j}	$\vec{0}$		$(\vec{k} \cdot \vec{k})\vec{i}$ (ب)	

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-دی ماه ۱۴۰۳

۱۳ جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.
الف) در ماتریس قطری $A = \begin{bmatrix} -3 & 0 \\ 2k-1 & 2 \end{bmatrix}$ ، مقدار k برابر است.
ب) هرگاه صفحه‌ای شامل محور یک سطح مخروطی، آن را برش دهد، فصل مشترک حاصل است.
پ) حجم متوازی‌السطوحی که روی بردارهای واحد \vec{i} و \vec{j} و \vec{k} بنا می‌شود، برابر است.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-دی ماه ۱۴۰۲

۱۴ درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
حاصل عبارت $\vec{i} \cdot (\vec{i} \times \vec{j})$ برابر صفر است.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۲

۱۵ سه بردار $\vec{a} = 2\vec{i} + 3\vec{j} - \vec{k}$ و $\vec{b} = \vec{i} + \vec{k}$ و $\vec{c} = (0, 2, 1)$ را در نظر بگیرید:
الف) طول بردار $2\vec{b} - \vec{c}$ را به دست آورید.
ب) مساحت متوازی‌الاضلاع که روی دو بردار \vec{a} و \vec{c} ایجاد می‌شود را به دست آورید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-دی ماه ۱۴۰۱

۱۶ حجم متوازی‌السطوحی را به دست آورید که توسط سه بردار $\vec{a} = (1, 0, -1)$ و $\vec{b} = (0, 2, 2)$ و $\vec{c} = (2, -3, 0)$ تولید می‌شود.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-شهریورماه ۱۴۰۱

۱۷

دو بردار \vec{a} و \vec{b} مفروض‌اند به طوری که $|\vec{a}| = 6$ و $|\vec{b}| = 4$ و زاویه بین آن‌ها 30° درجه است. مقدار عبارت $|\vec{a} \times \vec{b}|$ را محاسبه کنید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۱

۱۸

بردارهای \vec{a} و \vec{b} مفروض‌اند به طوری که $|\vec{a}| = 3$ و $|\vec{b}| = 26$ و $|\vec{a} \times \vec{b}| = 72$. اگر زاویه بین بردارها کم‌تر از قائمه باشد، مقدار $\vec{a} \cdot \vec{b}$ را به دست آورید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-دی ماه ۱۴۰۰

۱۹

جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.
الف) ماتریس مربعی که همه درایه‌های غیر واقع بر قطر اصلی آن صفر باشند را ماتریس گویند.
ب) مکان هندسی، مجموعه‌ی نقاطی از صفحه (یا فضا) است که همه‌ی آن‌ها یک ویژگی داشته باشند و همچنین هر نقطه که آن ویژگی را داشته باشد عضو این مجموعه باشد.
پ) در حالتی که $\frac{c}{a} = 1$ بیضی به یک تبدیل می‌شود.
ت) بردار $\vec{a} = 2\vec{j} - \vec{k}$ در فضا سه بعدی بر صفحه‌ی مختصات سه بعدی منطبق است.
(xoz, yoz, xoy)

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-شهریورماه ۱۴۰۰

۲۰

ثابت کنید: دو بردار غیرصفر \vec{a} و \vec{b} با هم موازی هستند، اگر و فقط اگر $\vec{a} \times \vec{b} = \vec{0}$.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۰

۲۱

درستی و نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.
الف) اگر A و B دو ماتریس هم مرتبه و r یک عدد حقیقی دلخواه و مخالف صفر باشد، و $rA = rB$ آن‌گاه داریم: $A = B$
ب) مکان هندسی مرکزهای همه‌ی دایره‌هایی در صفحه که بر خط d در نقطه‌ی ثابت A مماس‌اند، یک نیم‌خط عمود بر خط d در نقطه‌ی A است.
پ) در یک سهمی، هر شعاع نوری که موازی با محور سهمی به بدنه سهمی بتابد، بازتاب آن از کانون سهمی خواهد گذشت.
ت) اگر زاویه بین دو بردار مخالف صفر، منفرجه باشد، آن‌گاه ضرب داخلی آن‌ها یک عدد حقیقی مثبت است.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-خردادماه ۱۴۰۰

۲۲

درستی و نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
برای بردار غیر صفر \vec{a} در R^3 داریم: $\vec{a} \times \vec{a} = \vec{0}$.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-شهریور ۹۸

۲۳

سه بردار $\vec{a} = (2, 3, 1)$ و $\vec{b} = (-1, 1, 0)$ و $\vec{c} = (2, 1, -2)$ مفروض‌اند.
الف) برداری عمود بر دو بردار $\vec{a} + \vec{b}$ و \vec{c} را به دست آورید.
ب) حجم متوازی‌السطوحی که توسط سه بردار \vec{a} و \vec{b} و \vec{c} تولید می‌شود را به دست آورید.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-شهریور ۹۸

۲۴

ثابت کنید اگر دو بردار \vec{a} و \vec{b} در یک راستا باشند آن‌گاه تصویر قائم \vec{a} بر امتداد \vec{b} ، برابر خود \vec{a} می‌شود.

سوالات امتحانات نهایی متوسطه-دوازدهم-شهریور ۹۸

پاسخنامه تشریحی

روش اول: فرض می‌کنیم θ زاویه بین دو بردار غیرصفر \vec{a} و \vec{b} باشد، در این صورت:

$$|\cos\theta| \leq 1$$

$$\vec{a} \cdot \vec{b} = |\vec{a}| |\vec{b}| \cos\theta \Rightarrow |\vec{a} \cdot \vec{b}| = |\vec{a}| |\vec{b}| \cos\theta \leq |\vec{a}| |\vec{b}|$$

روش دوم: فرض می‌کنیم $\vec{a} = (a_1, a_2, a_3)$, $\vec{b} = (b_1, b_2, b_3)$ در این صورت:

$$|\vec{a} \cdot \vec{b}| \leq |\vec{a}| |\vec{b}| \Leftrightarrow |\vec{a} \cdot \vec{b}|^2 \leq |\vec{a}|^2 |\vec{b}|^2 \Leftrightarrow$$

$$(a_1 b_1 + a_2 b_2 + a_3 b_3)^2 \leq (a_1^2 + a_2^2 + a_3^2)(b_1^2 + b_2^2 + b_3^2) \Leftrightarrow$$

$$a_1^2 b_1^2 + a_2^2 b_2^2 + a_3^2 b_3^2 + 2a_1 b_1 a_2 b_2 + 2a_1 b_1 a_3 b_3 + 2a_2 b_2 a_3 b_3 \leq$$

$$a_1^2 b_1^2 + a_2^2 b_2^2 + a_3^2 b_3^2 + a_1^2 b_2^2 + a_2^2 b_1^2 + a_1^2 b_3^2 + a_3^2 b_1^2 + a_2^2 b_3^2 + a_3^2 b_2^2 \Leftrightarrow$$

$$0 \leq a_1^2 b_2^2 - 2a_1 b_1 a_2 b_2 + a_2^2 b_1^2 + a_1^2 b_3^2 - 2a_1 b_1 a_3 b_3 + a_3^2 b_1^2 + a_2^2 b_3^2 - 2a_2 b_2 a_3 b_3 + a_3^2 b_2^2$$

$$\Leftrightarrow 0 \leq (a_1 b_2 - a_2 b_1)^2 + (a_1 b_3 - a_3 b_1)^2 + (a_2 b_3 - a_3 b_2)^2$$

چون رابطه اخیر همواره درست بوده و روابط بالا بازگشت‌پذیرند پس حکم همواره برقرار است.

$$|\vec{a} \times \vec{b}| = 6\sqrt{3}, \sin\theta = \frac{6\sqrt{3}}{4 \times 3} = \frac{\sqrt{3}}{2} \Rightarrow \cos\theta = \pm \frac{1}{2}$$

$$\vec{a} \cdot (\vec{a} - \vec{b}) = |\vec{a}|^2 - \vec{a} \cdot \vec{b} = 4^2 - 4 \times 3 \times \left(\pm \frac{1}{2}\right) = 16 \pm 6 \Rightarrow \begin{cases} a \cdot (a - b) = 10 \\ a \cdot (1 - b) = 22 \end{cases}$$

$$\vec{a} = (-1, 0, -\sqrt{3})$$

$$\vec{b}' = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}|^2} \vec{a} = \frac{-2\sqrt{3}}{4} (-1, 0, -\sqrt{3}) = \left(\frac{\sqrt{3}}{2}, 0, \frac{3}{2}\right), |\vec{b}'| = \sqrt{3}$$

۱

۲

۳

روش اول: بردار \vec{a}' با بردار \vec{b} موازی است، $\vec{a}' = k\vec{b}$ (ص ۷۹)

$$(\vec{a} - \vec{a}') \perp \vec{b} \Rightarrow (\vec{a} - \vec{a}') \cdot \vec{b} = 0 \Rightarrow \vec{a} \cdot \vec{b} - (k\vec{a}) \cdot \vec{b} = 0 \Rightarrow k = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2}$$

$$\Rightarrow \vec{a}' = k\vec{b} = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b}$$

روش دوم: در مثلث قائم‌الزاویه، زاویه بین دو بردار \vec{a} و \vec{b} را θ می‌نامیم

$$\cos \theta = \frac{|\vec{a}'|}{|\vec{a}|} \Rightarrow |\vec{a}'| = |\vec{a}| \cos \theta$$

$$\vec{a}' = k\vec{b} \Rightarrow |\vec{a}'| = k|\vec{b}| \Rightarrow k = \frac{|\vec{a}'|}{|\vec{b}|} = \frac{|\vec{a}| \cos \theta}{|\vec{b}|} = \frac{|\vec{b}| |\vec{a}| \cos \theta}{|\vec{b}|^2} = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2}$$

$$\vec{a}' = k\vec{b} \Rightarrow \vec{a}' = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b}$$

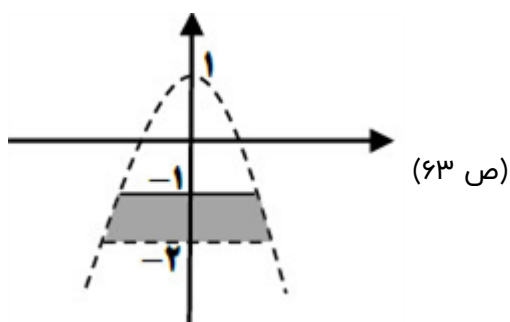
حجم متوازی‌السطوح برابر با حاصل ضرب ارتفاع در مساحت قاعده است. (ص ۸۳)

حجم متوازی‌السطوح برابر 2 است. $|\vec{a} \cdot (\vec{b} \times \vec{c})| = |(1, 1, 0) \cdot (1, 1, -1)| = 2$

مساحت قاعده این متوازی‌السطوح که توسط بردارهای \vec{b} و \vec{c} تولید می‌شود برابر با: $|\vec{b} \times \vec{c}| = \sqrt{3}$ است.

$$h = \frac{|\vec{a} \cdot (\vec{b} \times \vec{c})|}{|\vec{b} \times \vec{c}|} = \frac{2}{\sqrt{3}}$$

در نتیجه:

(ص ۶۳)

$$\vec{a} = r\vec{b}$$

$$\vec{a}' = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b} = \frac{(r\vec{b}) \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b} = \frac{r|\vec{b}|^2}{|\vec{b}|^2} \vec{b} = r\vec{b} = \vec{a} \quad (\text{ص } ۸۰)$$

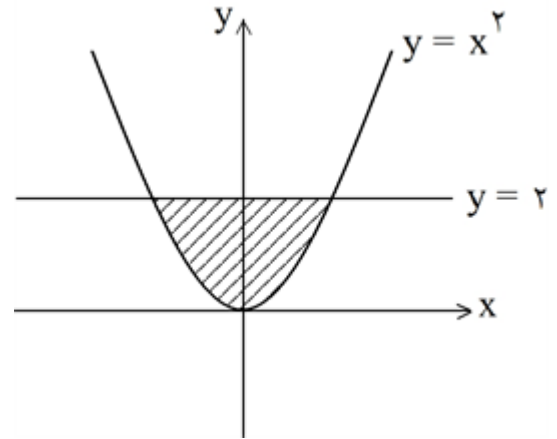
$$\cos \theta = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| |\vec{b}|} \Rightarrow -\frac{\sqrt{2}}{2} = \frac{2-n}{\sqrt{2} \times \sqrt{4+1+n^2}} \Rightarrow \frac{n-2}{\sqrt{n^2+5}} = 1$$

$$n^2 + 5 = n^2 - 4n + 4 \Rightarrow n = -\frac{1}{4} \text{ (ص ۷۸)}$$

۸

رسم نمودار (ص ۵۵)

رسم نمودار یک سهمی است و $y \geq x^2$ داخل این سهمی است و $y \leq 2$ نقاط زیر خط $y = 2$ هستند، پس ناحیه $x^2 \leq y \leq 2$ هاشورخورده می‌باشد.

۹

$$\text{الف)} \vec{a} \cdot \vec{b} = (-2, 0, 2) \cdot (0, 2, 2) = 4 \quad |\vec{a}| = |\vec{b}| = 2\sqrt{2}$$

$$\cos \theta = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| |\vec{b}|} = \frac{1}{2} \Rightarrow \theta = 60^\circ$$

$$\vec{a} + \vec{b} = (-2, 0, 2) + (0, 2, 2) = (-2, 2, 4)$$

$$\text{ب)} (\vec{a} + \vec{b})' = \frac{(\vec{a} + \vec{b}) \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|^2} \vec{b} = \frac{12}{8} (0, 2, 2) = (0, 3, 3)$$

۱۰

$$\cos \theta = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{a}| |\vec{b}|} = \frac{12}{4 \times 6} = \frac{1}{2} \Rightarrow \theta = \frac{\pi}{3} \text{ (} \frac{0}{25} \text{)}$$

روش اول: ۱۱

$$S_{\text{مثلث}} = \frac{1}{2} |\vec{a} \times \vec{b}| = \frac{1}{2} |\vec{a}| |\vec{b}| \sin \theta = \frac{1}{2} \times 4 \times 6 \times \frac{\sqrt{3}}{2} = 6\sqrt{3} \text{ (} \frac{0}{25} \text{)}$$

روش دوم:

$$|\vec{a} \times \vec{b}|^2 + (\vec{a} \cdot \vec{b})^2 = |\vec{a}|^2 |\vec{b}|^2 \text{ (} \frac{0}{25} \text{)} \rightarrow |\vec{a} \times \vec{b}|^2 + (12)^2 = (4)^2 (6)^2 \text{ (} \frac{0}{5} \text{)}$$

$$\rightarrow |\vec{a} \times \vec{b}| = 12\sqrt{3} \text{ (} \frac{0}{25} \text{)}$$

$$S = \frac{1}{2} |\vec{a} \times \vec{b}| = 6\sqrt{3} \text{ (} \frac{0}{25} \text{)}$$

مساحت مثلث برابر است با:

(ب) \vec{i}

(الف) \vec{k} ۱۲

(الف) $k = \frac{1}{2}$ (ص ۱۲) ۱۳

(ب) دو خط متقاطع (ص ۳۹)
(پ) یک (ص ۸۲ و ۸۳)

درست (ص ۸۱) ۱۴

$$\text{الف) } \vec{b} = (2, 0, 2), |\vec{b} - \vec{c}| = |(2, -2, 1)| = 3 \text{ (ص ۷۶)}$$

۱۵

$$\text{ب) } \vec{b} + \vec{c} = (1, 2, 2) \text{ (ص ۸۱)}$$

$$S = |\vec{a} \times (\vec{b} + \vec{c})| = |(8, -5, 1)| = 3\sqrt{10}$$

$$(\vec{b} \times \vec{c}) = (6, 4, -4) \text{ (ص ۸۳)}$$

۱۶

$$v = |\vec{a} \cdot (\vec{b} \times \vec{c})| = |(1, 0, 1) \cdot (6, 4, -4)| = 10$$

اگر دانش‌آموز به صورت زیر حل کند نمره کامل داده شود:

$$v = |\vec{a} \cdot (\vec{b} \times \vec{c})| = \left| \begin{vmatrix} 1 & 0 & -1 \\ 0 & 2 & 2 \\ 2 & -3 & 0 \end{vmatrix} \right| = 10$$

$$|\vec{a} \times \vec{b}| = |\vec{a}| |\vec{b}| \sin 30^\circ = 2(6)(4) \left(\frac{1}{2}\right) = 24 \text{ (ص ۸۱)}$$

۱۷

$$|\vec{a} \times \vec{b}| = |\vec{a}| |\vec{b}| \sin \theta \Rightarrow 12 = 3(26) \sin \theta \Rightarrow \sin \theta = \frac{12}{13}$$

۱۸

$$\cos \theta = \frac{5}{13} \Rightarrow \vec{a} \cdot \vec{b} = |\vec{a}| |\vec{b}| \cos \theta = 3(26) \frac{5}{13} = 30$$

الف) قطری (ص ۱۲) ۱۹
 ب) مشترک (ص ۳۶)
 پ) پاره‌خط (ص ۴۹)
 ت) yoz (ص ۷۳)

$$\vec{a} \times \vec{b} = \vec{0} \Leftrightarrow |\vec{a} \times \vec{b}| = |\vec{0}| \Leftrightarrow |\vec{a}| |\vec{b}| \times \sin \theta = 0 \xrightarrow{|\vec{a}| \neq 0, |\vec{b}| \neq 0}$$

۲۰

$$\sin \theta = 0 \Leftrightarrow \theta = 0 \text{ یا } \theta = \pi \Leftrightarrow \vec{a} \parallel \vec{b}$$

الف) درست ۲۱
 ب) نادرست
 پ) درست
 ت) نادرست

درست ۲۲

الف) برداری عمود بر دو بردار $\vec{a} + \vec{b}$ و \vec{c} برابر است با: ۲۳

$$(\vec{a} + \vec{b}) \times \vec{c} = (1, 4, 1) \times (2, 1, -2) = (-9, 4, -7)$$

ب) حجم متوازی‌السطوح تولید شده توسط سه بردار \vec{a} و \vec{b} و \vec{c} برابر است با:

$$\text{حجم} = \left| (\vec{a} \cdot (\vec{b} \times \vec{c})) \right| = |(2, 3, 1) \cdot (-2, -2, -3)| = |-13| = 13$$

$$\vec{a} = r \vec{b}$$

۲۴

$$\vec{a}' = \frac{\vec{a} \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|} \vec{b} = \frac{(r \vec{b}) \cdot \vec{b}}{|\vec{b}|} \vec{b} = \frac{r |\vec{b}|^2}{|\vec{b}|} \vec{b} = r \vec{b} = \vec{a}$$

